



לרפואת רחמים בן אסתר, לרפואת רחל ציון בת אודיה, לעילוי נשמת לאה מרים בת נחמיה ע"ה

## פרשת האזינו

**בפרשה זו אנו קוראים את שירת האזינו, ומפטירים בשירה שאמר דוד המלך אחר שניצל מכל הצרות והרדיפות שהיו בחייו:**

**וּמַאֲיָבֵי אֲנֹשֶׁעַ,** ולא אצטרך להתפלל על כך בפרטות, שאוושע מאויבי. (ה) עתה מתחיל דוד לספר את ההנהגה עמו בעת שיבואו עליו רעות וצרות, ויצטרך להתפלל, **כִּי אֶפְפְּנִי** - סיבבו אותי **מִשְׁבְּרֵי מוֹת,** נחלי בליעל יבעתני - יפחידוני אויבי, שהם אנשי בליעל. (ו) **חֲבָלֵי שָׂאוֹל סָבְנִי** - מרגיש אני כאילו אני כבר עומד להיקבר בשאול, **קִדְמֵנִי מִקְשֵׁי מוֹת** - וכאילו כבר קידמני המוות, והרי אני כמת העומד להיקבר בשאול, ולהתבטל מן העולם. (ז) **בָּצַר לִי,** כשהייתי זקוק לישועה, **אֶקְרָא ה', וְאֵל אֱלֹהֵי אֶקְרָא,** שיושיעני מצרתי, **וַיִּשְׁמַע מֵהִיכָלוֹ קוֹלִי, וַיִּשְׁוַעַתִּי בְּאָזְנוֹ.** (ח) עתה מצייר דוד את הישועות שנעשו לו בדרך הטבע, על ידי שהתפלל, וישועות אלו אינן מושלמות, כי לפעמים מהישועה עצמה נגרמת צרה אחרת, ומצייר כאן את הדבר בדרך משל, שבכל פעם שנעשתה לו ישועה בדרך הטבע, גרמה הישועה בעצמה לצרה אחרת, וכשהתפלל להנצל גם ממנה, באה אליו שוב ישועה שסיבבה לו צרה אחרת, עד שניצול מכל צרותיו: בתחילה התפלל לה' שיציל אותו מאויביו, **וַיִּתְגַּעַשׂ וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ** - נעשתה רעידת אדמה, להפיל את אויביו לשאול, **מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגְּזוּ, וַיִּתְגַּעְשׂוּ כִּי חָרָה לוֹ** - הרי הגעש החלו לבעור, כסימן לכעס ה' על אויבי דוד. (ט) וכשעלה עשן ואש מלוע הרים אלו, הרי זה נראה **שַׁעֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפֹו** - כאילו חרון אף ה' בוער מתוך ההר, **וְאִשׁ מִפִּיּוֹ תֹאכֵל, גְּחָלִים בְּעֵרוֹ מִמֶּנּוּ,** וכדרך הרי הגעש, שמשליכים אש וגופרית על כל סביבותיהם. (י) אמנם עתה היה דוד עצמו בסכנה מצד האש של ההרים שהקיפה אותו מכל צד, וחזר והתפלל לה' שיושיע אותו גם מצרה זו, **וַיִּט שָׁמַיִם וַיִּרֹד אֶל דוֹד לְהוֹשִׁיעוֹ, וַעֲרַפֵּל תַּחַת רַגְלָיו.** (יא) **וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲף, וַיִּרָא עַל פְּנֵי רוּחַ,** ועל ידי כך התעוררו יסודות הרוח והמים,

**סַפֵּר שְׂמוֹאל ב', פֶּרֶק כב:** פרשה זו היא שיר תהילה שחיבר דוד המלך בצעירותו, כשהיה שקוע בכל צרותיו ורדיפותיו, ובכל פעם שהיה ניצל מאחת הצרות היה שר את השירה הזו. ובזקנותו, כשחיבר את ספר התהילים, כלל גם את השירה הזו בתוך שאר המזמורים (וזהו פרק י"ח בתהילים), וכיון שאת ספר התהילים חיבר דוד לתועלת כל ישראל בכל הדורות, שיוכל כל אדם לשפוך שיחו לפני ה', ופרק זה מתאים למי שסובבוהו צרות ורדיפות רבות, שינה שם דוד פרטים מסוימים כדי שיתאימו לבקשת כל יחיד ויחיד מישראל. (א) **וַיִּדְבַר דָּוִד לַה' אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת,** ושר את השירה הזו כמה פעמים, **בְּיוֹם הַצִּיל ה' אֶתוֹ מִכַּף כָּל אֲיָבָיו,** בכל פעם שנושע היה שר, **וּמִכַּף שָׂאוֹל** - וכן כשנושע מיד שאול שרדפו, שר את השירה הזו. (ב) תחילה שיבח דוד את ה' על הזמנים שבהם הוא יושב בשלווה ללא צרות, **וַיֹּאמֶר,** דרך משל, כי בישועה מיד האויב יש שלשה חלקים, ההימלטות מהאויב, הבריחה אל המצודה, והמקום שעליו עומדת המצודה שהוא סלע גבוה וחזק, כך ה' הוא **סִלְעִי** - הסלע שעליו בנויה המצודה, **וּמִצְדָּתִי, וּמִפְּלִטֵי לִי** - והוא הממלט אותי מיד אויבי. (ג) ובאותם זמנים לא רק שלא השיגוני אויבי, אלא דוד ניצח אותם, ועל כך אמר, **אֱלֹהֵי צוּרֵי אַחֶסֶה בּוֹ** - המשגיח עלי בהשגחה מיוחדת, ואני דבק בו, **מִגְּנִי** - מגן עלי בעת הקרב, **וְקִרְוֵנִי יִשְׁעִי** - הקרן שבה אני מנגח את אויבי, **מִשְׁגָּבִי** - החוזק והגבורה שנתת בי בעת הקרב, **וּמְנוּסִי** - אשר אליו אברח מהאויב, **מִשְׁעֵי מַחְמָס תִּשְׁעֵנִי** - מושיעני מאויבי, שהם אנשי חמס. (ד) ובעת כזו, שאיני נמצא בצרה כלל, לא אצטרך להתפלל לה' שיושיעני, אלא **מֵהֲלֵל אֶקְרָא ה'** - אקרא לה' בשם מהולל, שיש להללו על רוב טובותיו, ועל ידי ההילול לבד,

ניתן לרכוש מגוון ספרי קודש מבוארים מבית 'שתי הלכות ביום': נ"ך מבואר, פלא יועץ בעריכה מחודשת, 'קדשינו במצוותיך' - תרי"ג מצוות מבוארות, חוברות שמירת הלשון. **לרכישה הכנסו לאתר 'שתי הלכות ביום', או כתבו לנו: sfarim@2halachot.org**

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מידי יום עשרות אלפי הודעות מייל המכילות תוכן תורני, בכ-40 מסלולי לימוד שונים, המתאימים לכל אחד ואחת. **לפרטים והצטרפות הכנסו לאתר 'שתי הלכות ביום', או כתבו לנו: office@2halachot.org**

מכך. **(כג) כִּי כָל מִשְׁפָּטוֹ לִנְגְדִי** - כל הדברים שהם 'משפט', ומובנים לפי השכל האנושי, העמדתים כאילו הם עומדים מולי, מבחוץ, ולא בתוך שכלי, כי לא קיימתים מחמת שהשכל מחייב כן, אלא מחמת שזהו ציווי ה'. **וְחִקְתִּיו** - ואילו את ה'חוקים', שהם דברים שאין השכל משיג את טעמם, הכנסתי לתוך ליבי כאילו הם דברים שהשכל מחייב אותם, ולכן **לֹא אָסוּר מִמֶּנָּה**, שיהיו מושרשים בליבי ובנפשי. **(כד)** עד שהגעתי לדרגה נעלה יותר, **וְאָהֲיָה תָמִים לוֹ** - הייתי שלם עם רצון ה', באופן שלא היתה שום התנגדות בכוחות גופי ושכלי לרצון ה', **וְאֶשְׁתַּמְרָה מֵעוֹנֵי** - וממילא הייתי נשמר מעוונות, כי כבר תכונות גופי ושכלי שמרו עלי מלהתאוות לחטא. **(כה) וַיִּשָּׁב ה' לִי כְּצַדִּיקְתִּי, כְּבָרִי** - כנקיותי לנגד עיניו, כלומר, שלא הביט רק אל המעשים כפי שנעשו בפועל, אלא כפי שהם 'לנגד עיניו', שהוא צופה ומביט בעמקי הלב, ויודע מהיכן צמחו כל המעשים הללו. **(כו)** עתה מבאר דוד את עניני ההנהגה האלוקית עם בני האדם, כי לפעמים נוהג ה' עם האדם בדרך מידה כנגד מידה, באופן שעם חסיד, המקיים את המצוות בחסידות, יותר מכפי חיובו, **תִּתְחַסֵּד. עִם גְּבוּר תָּמִים**, העושה את המצוות בתמימות, כפי חיובו, **תִּתְמָם. (כז) עִם נָבֵר** - אדם הנזהר מלעשות רע, **תִּתְבָּר. וְעִם עֲקֹשׁ** - המהלך בדרך עקומה, **תִּתְפַּל** - נוהג עמו ה' גם כן בדרך עקומה ופתלתלה. **(כח)** אמנם לפעמים נוהג ה' עם בני האדם בהיפך מהכנתם, **וְאֵת עַם עֵינִי, תוֹשִׁיעַ. וְעֵינֶיךָ עַל רְמִים** - גבוהים וגאים, **תִּשְׁפִּיל. (כט)** ועתה מבאר דוד את עניני הנהגת ה' בשני דברים שאינם שייכים כלל להכנת האדם [אינם כפי הכנתו, ואף לא בהיפך מהכנתו], הראשון הוא ידיעת והכרת האמת, והוראת הדרך בה ישכון האור, כי האדם מצד חומריותו אינו ראוי כלל שיאיר עליו אור ה', **כִּי אֲתָה נִירִי ה'** - רק מצד רצון ה' יכול האדם להכיר את אור האמת, הנמשל לנר המאיר את נפש האדם, ואולם גם אחרי ידיעת האמת עדיין הכוחות החומרניים המסובבים את האדם יוצרים חושך ממש סביבו, **וְה' יִגְיָה חֲשָׁכִי**, על ידי המצוות שנצטוונו בהם, והם מסירים את ענני החומריות על ידי הקדושה וההזדככות, ודברים אלו, שהם ידיעת והכרת האמת, וקיום המצוות, הם דברים שניתנו לנו מאת ה', ללא הכנה מצד האדם. **(ל)** והדבר השני שעושה ה' לבדו ללא שייכות להכנת האדם, הוא השמירה מהפגעים, והנצחון שהוא נותן ליראיו, שאין זה לפי הכנתם וגבורתם, **כִּי בָכָה אַרוּץ גְּדוּד** - בכח ה' ארוץ כאילו יש לי גדודים רבים ואנשי

כי הרוח הובילה עננים מלאים מים לאותו מקום, כדי להציל את דוד מהאש. **(יב) וַיִּשֶׁת חֲשָׁךְ סְבִיבֹתָיו סְכוֹת** - עשה ה' שהחושך המקיף אותו כביכול בשעה שירד להושיע את דוד, יהיה מאותם עננים, **חֲשֵׁרֵת מִיָּם עָבִי שְׁחָקִים**, ומים אלו כיבו את האש שבערה מאותם הרי געש. **(יג) מִנְּהָה נִגְדוֹ** - מתוך החושך שהיה בתחילה על ידי העננים, נגה אור ה', וכיון שנוצרה שם קרירות גדולה של העננים וחום חזק של הרי הגעש, **בָּעָרוֹ שֵׁם גְּחָלֵי אֵשׁ. (יד)** וכן נוצרו במקום ברקים ורעמים מרובים, **יִרְעַם מִן שָׁמַיִם ה'**, **וְעֲלִיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ**, והיה דוד נתון בצרה חדשה, מחמת הברקים והרעמים שהיו שם, והתפלל לה' שיושיענו גם מצרה זו. **(טו) וַיִּשְׁלַח חֲצִים וַיִּפְּצֵם בָּרֶק וַיָּהֶם**, כלומר, על ידי הברקים והרעמים עצמם התבקעו העננים והוריקו את כל מימיהם, ועל ידי זה הסתלקו העננים ונושע מצרה זו. **(טז)** אמנם על ידי התבקעות העננים בבת אחת נוצר שטפון גדול, **וַיִּרְאוּ בַמְּקוֹם אֶפְקֵי יָם, יָגְלוּ מִסְּדוֹת תֵּבֵל** - המים, שהיו יסוד העולם בעת בריאתו, שהיה כל העולם מכוסה במים, התגלו שוב על היבשה, והיה זה **בַּגְּעֵרֵת ה'**, **מִנְּשִׁמַּת רוּחַ אֲפוֹ**, שציוה על העננים להתבקע כדי להציל את דוד בתחילה, ועתה מחמת כן נוצר שטפון גדול, וגם דוד עצמו נשטף בו. והתפלל דוד לה' שיציל אותו גם מצרה זו. **(יז) שְׁלַח מִמְּרוֹם יַקְחֵנִי, יִמְשְׁנֵי מַמְיָם רַבִּים. (יח)** אמנם עדיין לא הסתיימו צרותיו, כי אויביו ראו שנשטף במים, ויש לו תקוה לצאת מהם, עמדו וחיכו על שפת המים, כדי לתופסו כשיצא משם, אך ה' **יִצִּילֵנִי מֵאֵיבֵי עֵז, מִשְׁנֹאֵי כִּי אֲמַצּוֹ מִמֶּנִּי. (יט)** והצילני מאויבי אשר יקדמני ביום אידי - רצו להקדים אותי בצאתי מהנהר ולהטביעני שנית, **וַיְהִי ה' מִשְׁעֵן לִי. (כ) וַיִּצָּא לְמַרְחָב אֹתִי**, במקום שבו לא יוכלו אויבי להגיע אלי, **יְחַלְצֵנִי** - הצילני ה' מכל הצרות הללו, **כִּי חֲפָץ בִּי. (כא)** עתה מתאר דוד את הזמנים שבהם ניצל בהשגחה פרטית וגלויה, מחמת מעשיו הטובים, וישועות אלו היו ישועות מושלמות, שלא גרמו לצרות אחרות: **יְגַמְלֵנִי ה' כְּצַדִּיקְתִּי** - כמעשי הטובים, שקיימתים ב'קום ועשה', **וּכְבָּר יָדִי** - כנקיות ידי, שנמנעתי מלחטוא בישב ואל תעשה', **יָשִׁיב לִי. (כב)** כי המעשים הטובים שעשיתי לא היו מחמת הנימוס והשכל, **כִּי שְׁמַרְתִּי דְרָכֵי ה'** - אלא עשיתים מחמת שהם דרכי ה'. וכן מה שנמנעתי מלחטוא לא היה מחמת שהטבע שלי אינו מושך אותי אל הרוע, אלא **וְלֹא רָשְׁעֵתִי מֵאַלְהֵי** - נמנעתי מלהיות רשע וחוטא רק מחמת אלוקי, ולכן גם כשיצרי הסיתני לחטוא, נמנעתי

מחמת ענווה שיש בך אינך רוצה לייחס זאת לעצמך, אלא תתלה את הנצחון בי. (לז) ובאופן זה, שנראה שאני המנצח, **תִּרְחִיב צַעְדֵי תַּחְתָּנִי** - תוביל אותי לרוץ אחר האויב, אך אמר 'תחתני' כי גם באופן זה דוד כאילו עמד במקומו, ורוח ה' הובילה אותו למקומו בקפיצת הדרך, **וְלֹא מַעְדוֹ קָרְסָלִי**, כיון שלא רץ בעצמו, אלא ה' הוליך אותו למקום אויבו. (לח) **אֲרַדְפָּה אִיבֵי וְאֲשַׁמֵּידֶם, וְלֹא אָשׁוּב עַד פְּלוֹתֶם.** (לט) **וְאֶכְלֵם וְאֶמְחָצֵם, וְלֹא יִקְוּמוּ. וַיִּפְּלוּ מֵעַצְמָם תַּחַת רַגְלִי.** (מ) **וַתִּזְרַנֵּי חֵיל לְמַלְחָמָה** - תתן לי כח במלחמה כאילו אני המנצח בה, אבל באמת אתה תכריע את קמי תחתני - במקומי. (מא) **וְאִיבֵי תַּתָּה לִי עֶרְף, מְשַׁנְּאֵי וְאֶצְמִיתֶם.** (מב) **יִשְׁעוּ - יקוו אויבי אל בני אדם שיעזרו להם, וְאִין מְשִׁיעַ, וַיִּקְווּ אֶל ה', וְלֹא עָנָם.** (מג) **וְאֶשְׁחַקֵּם כַּעֲפַר אֲרָץ, כְּטִיט חוּצוֹת אֲדָקֵם אֲרַקֵּם,** שיהיו למרמס, לעבדים ושפחות. (מד) **וְאִם יַעֲמְדוּ עִמָּם אַחֵרִים, בְּעֵלֵי בְרִיתָם שֶׁל אוֹיְבֵי, לְהִלָּחֵם בִּי, וַתִּפְּלְטֵנִי מִרְיַבֵּי עַמִּי, תִּשְׁמַרְנֵנִי לְהִיּוֹת לְרֹאשׁ גּוֹיִם, וְלֹא רַק הַגּוֹיִים הַקְּרוּבִים אֵלַי, אֲלֵא גַם עִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּתִי, יַעֲבְדֵנִי.** (מה) **בְּנֵי נֶכֶר יִתְפַּחְשׁוּ לִי - גוֹיִים רְחוּקִים אֲשֶׁר הִכְחִישׁוּ בְּתַחִילָה שֶׁאֲנִי קַיִים בְּכֻלָּם, וְלֹא יָדְעוּ שֶׁישׁ בְּעוֹלָם אֵת עִם יִשְׂרָאֵל וְאֵת דּוֹד מַלְכָּם, לְשִׁמּוֹעַ אֲזִין יִשְׁמְעוּ לִי - עֵתָה יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי אֲפִילוֹ שֶׁעֲדִיין לֹא רָאוּ אוֹתִי אֲלֵא רַק שִׁמְעוּ בְּאוֹזְנָם אֵת הַנְּפִלְאוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ לִי.** (מו) **בְּנֵי נֶכֶר הַגְּרִים בְּאַרְצוֹת רְחוּקוֹת מְאֹד, יִבְּלוּ וַיִּחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵם - וכשיצאו מהמקומות שהם סגורים בהם כדי להגיע אלי יהיו חגרים ויבילו מרוב הדרך, גַּם הֵם יַעֲשׂוּ כֵן וַיִּשְׁמְעוּ לְקוֹלִי.** (מז) **חֵי ה' וְכִרְוֹף צוּרֵי אֲשֶׁר הִגֵּן עֲלֵי מִן הָאוֹיְבִים. וַיִּרְם אֱלֹהֵי צוּר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן לִי לְנַצַּח וְלִהְתַּגְּבֵר עַל אוֹיְבֵי.** (מח) **הָאֵל הַנִּתָּן נִקְמַת לִי בְּאוֹיְבֵי, וּמְרִיד עַמִּים תַּחְתָּנִי, שִׁיחִיו תַּחַת מִמְשַׁלְתִּי.** (מט) **וּמוֹצִיאֵי לְחִירוֹת מֵאִיְבֵי הַדּוֹרָשִׁים בְּסִתֵּר אֵת רַעְתִּי, וּמִקְמֵי - וגם מהקמים עלי בגלוי לדרוש רעתי תְּרוֹמְמֵנִי. מֵאִישׁ חֲמָסִים, וְזֶהוּ שֶׁאוֹל שַׁעֲשָׂה חֲמַס נֹגֵדִי, תִּצְלִינִי.** (נ) **עַל כֵּן אוֹדֶךָ ה' בְּגוֹיִם עַל כֹּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעֲשִׂיתָ לִּי, וְלִשְׁמֹךְ אֲזַמְּרָה, לְסַפֵּר תְּהִילוֹת ה'.** (נא) **וְכַפִּי רֹב הַהוֹדָאוֹת עַל טוֹבוֹת ה' כִּךְ יִהְיֶה רִיבּוֹי הַתְּשׁוּעוֹת, עַד אֲשֶׁר מִגְדוֹל יִשְׁוֹעוֹת מְלִכּוֹ - יִגְדְּלוּ הַיְּשׁוּעוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ עִם דּוֹד הַמֶּלֶךְ. וּמִלְבַּד גְּמוּלָה זֶה עַל הַהוֹדָאוֹת שֶׁאֲנִי מוֹדֵה לוֹ, וְעֹשֶׂה חֲסֵד לְמִשְׁיחוֹ - יַעֲשֶׂה ה' חֲסֵד עִם דּוֹד שֶׁנִּמְשַׁח לְמַלְכוּת, וְכִרַּת עִמּוֹ ה' בְּרִית בְּחֲסֵד, וְלֹא בְּזָכוֹת, שֶׁלֹּא יִסִּיר אֵת הַמַּלְכוּת מִמֶּנּוּ וּמִזְרַעוֹ, וְלִכֵּן תִּהְיֶה בְּרִית זוֹ קַיִימַת לְדוֹד וְלִזְרָעוֹ, עַד עוֹלָם:**

חיל, **בְּאֱלֹהֵי אֲדֹלָג שׁוּר** - אדלג על חומות ומבצרי האויבים ואכבשם. (לא) **עֵתָה מִבְּאֵר דּוֹד, כִּי הִגַּם שְׁלַעִין הַגְּשְׁמִית נִרְאָה כִּי אֵין שְׁיִיכוֹת בֵּין חוֹקֵי הַטֶּבַע לְבֵין הַמְּצוּוֹת וְהַעֲבִירוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי הָאָדָם, אֵין הַדְּבַר כֵּן, אֲלֵא הַטּוֹב וְהָרַע הַבָּאִים מִחוֹקֵי הַטֶּבַע תְּלוּיִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים אוֹ הָרַעִים שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, שֶׁהֵרִי הָאֵל תְּמִים דְּרָפּוֹ, כְּלוֹמֵר, הֵרִי ה' נוֹהֵג עִם בְּנֵי הָאָדָם בְּתַמִּימוֹת וְשִׁלְימוֹת, וְגוֹמֵל טוֹב לְעוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ, וְאֵין מִי שִׁיעֲצוֹר בְּעַדוֹ, וְאֵף לֹא חוֹקֵי הַטֶּבַע, כִּי אִמְרַת ה' צְרוּפָה - הַנְּהַגְתָּ ה' בְּהַשְׁלַטַּת חוֹקֵי הַטֶּבַע הֵרִי הִיא צְרוּפָה וְנִקְיָה מְכֹל סִיג וּמִכְשׁוֹל, וְלֹא תִיגָרֵם תְּקֵלָה מִחוֹקֵי הַטֶּבַע, וְלִכֵּן לֹא יִתְכַן שֶׁתִּהְיֶה סְתִירָה בֵּין הַנְּהַגְתָּ הַטֶּבַע לְהַנְּהַגְתָּ הַתְּלוּיָה בְּבַחֲרִית בְּנֵי הָאָדָם, וְלִכֵּן מִגֵּן הוּא ה' לְכָל הַחֲסִים בּוֹ, כִּי חוֹקֵי הַטֶּבַע נִכְנָעִים לְפָנֵי הַחֲסִים בְּה'. (לב) **כִּי מִי אֵל מִבְּלַעְדֵי ה', כְּלוֹמֵר, שֵׁם יְאֵלִי מוֹרָה עַל הַנְּהַגְתָּ וְהַשְּׁגָחָה עַל בְּנֵי הָאָדָם, וְשֵׁם הוֹיִי"ה מוֹרָה עַל בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְחוֹקֵי הַטֶּבַע, וְה' שֶׁבְּרָא אֵת הָעוֹלָם וְחוֹקֵי הוּא הָאֵל הַמְּשַׁגֵּיחַ עַל הַנְּהַגְתָּ בְּנֵי הָאָדָם, וּמִי צוּר - וְכִי יֵשׁ עוֹד מִי שִׁיצַר וּבְרָא דְבַר בְּעוֹלָם מִבְּלַעְדֵי אֱלֹהֵינוּ שֶׁהוּא הַמְּנַהֵג וּמְשַׁגֵּיחַ עַל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָאָדָם, וְכִיִּן שֶׁהוּא הָאֶחָד שֶׁבְּרָא אֵת הָעוֹלָם וּמְשַׁקֵּיף עַל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָאָדָם, בּוֹדָאֵי עֶרֶךְ אֵת הַכֹּל בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא תִהְיֶה סְתִירָה בֵּין הַדְּבָרִים, וְחוֹקֵי הַטֶּבַע נִמְשַׁכִּים לְפִי הַנְּהַגְתָּ בְּנֵי הָאָדָם. (לג) **עַד כֵּאֵן בִּיֵּאֵר דּוֹד אֵת אוֹפְנֵי הַהַשְּׁגָחָה שֶׁל ה' בְּעוֹלָם, וְעֵתָה מִמְשִׁיךְ הוּא לְסַפֵּר כִּיצַד עַל יְדֵי מַעֲשֵׂי הַטּוֹבִים נִיצַל הוּא בְּדֶרֶךְ נֶס וּפְלֵא: וְתַחִילָה מִסַּפֵּר דּוֹד אֵת הָאוֹפֵן שֶׁבוֹ הַנְּצַחֵן בֹּא לִידוֹ לְלֹא מִלְחָמָה כְּלָל, הָאֵל מְעוּזֵי חֵיל - הִגַּם שֶׁה' יָתַן לִי כֹחַ וְזִרְיוֹת לְמַלְחָמָה, וַיִּתֵּר תְּמִים דְּרָפִי - יָתַן אֵת דְּרָכֵי בְּתַמִּימוֹת, שֶׁלֹּא אֲצַטְרֵךְ לְהִלָּחֵם בְּאִישׁ, וְלֹא לְפָגוּעַ בְּשׁוּם אָדָם. (לד) **מְשִׁיחָה רַגְלֵי כְּאֵילוֹת - הִגַּם שִׁיתֵן לִי זִרְיוֹת מוֹפְלָאָה שֶׁאוֹכֵל לְרֹדוֹף אַחֵר אוֹיְבִי, וְעַל בְּמַתִּי יַעֲמְדֵנִי - אֲשֶׁר לְעַמּוֹד בְּמִקּוּמִי, וְלֹא אֲצַטְרֵךְ לְרֹדוֹף אַחֵרֵי שׁוּם אָדָם. (לה) **מְלַמֵּד יְדֵי לְמַלְחָמָה - הִגַּם שִׁיחִיו יְדֵי מְלומְדוֹת מִלְחָמָה לֹא אֲצַטְרֵךְ לְהִלָּחֵם, וְנִחַת קֶשֶׁת נְחוֹשֶׁה זְרַעְתִּי - תִּישְׁבֵּר הַקֶּשֶׁת וְלֹא אֲצַטְרֵךְ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּלָל. וּבְאוֹפֵן זֶה יִהְיֶה כֹּל הַנְּצַחֵן בְּדֶרֶךְ נֶס, וְלֹא אֲצַטְרֵךְ לְצַאֵת מִבֵּיתִי כְּלָל. (לו) **וְאִמְנַם יֵשׁ מִקְרִים שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁה' הוּא שְׁעוֹשֶׂה אֵת כֹּל הַנְּצַחֵן, מְכֹל מִקּוּם הוּא מִרְאָה לְעֵינָיִים כִּאִילוֹ אֲנִי הַנִּלְחָם וְהַמְּנַצֵּחַ, כְּדִי לְהַגְדִּיל אֵת כְּבוֹדִי, וַתִּתֵּן לִי מִגֵּן יִשְׁעֶךָ - תִּתֵּן לִי אֵת הַכְּבוֹד כִּאִילוֹ אֲנִי הַשְׁתַּמְשַׁתִּי בְּמִגֵּן נֹגַד הָאוֹיְבִים, עַל אֵף שֶׁלְּפִי הָאִמַּת הוּא 'מִגֵּן יִשְׁעֶךָ', כִּי ה' הוּא שֶׁהִגֵּן עָלַי, וַעֲנִתְךָ תִּרְבְּנִי - וְכִאִילוֹ************